

DEBRECEN KULTÚRÁJÁÉRT ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMA

4024 Debrecen, Piac u. 20.
Levelezési cím: 4026, Debrecen, Kálvin tér 11.
☎ (52) 517-706, ✉ (52) 517-703

BESZÁMOLÓ A DEBRECEN KULTÚRÁJÁÉRT ALAPÍTVÁNY 2014. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

A Debrecen Kultúrájáért Alapítvány alkotói ösztöndíjat adományozott:

Balogh László részére

Balogh László több, mint 20 éve foglalkozik helytörténeti kutatással. Mintegy tízéves kutatómunkával páratlan nagyságú és mélységű kéziratot készített, amely a város történetének valamennyi ismert, illetve forrásanyagában fellelhető közterület nevét felöleli a kezdetektől 2005. novemberéig.

Kutatási anyagából készült el a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár egyik legsikeresebb kiadványa „Debrecen város utcanévkatasztere” címmel.

A 2005 óta történt utcanév változások, az új utcanevek létrejötte a kiadvány bővítését indokolják. A pályázó ennek megvalósítására nyújtotta be pályázatát.

Helytörténeti munkái mellett a Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok Megyében található középkori templomok eredetét is kutatja.

2011-ben szintén helytörténeti vonatkozású munkája jelent meg: A debreceni villamosközlekedés története címmel.

Balogh Róbert részére

Balogh Róbert pályázatának középpontjában Debrecen XX. századi társadalom-és gazdaságtörténete áll. E tárgykörben meghatározó szerepet játszik a humánökológiai szemlélet, illetve az ilyen típusú kutatásban rejlő lehetőségek vizsgálata.

Ezt egyfelől az ipari termelés városi tájra és térszerkezetre gyakorolt hatásának, másrészt az emberi munka jelentésváltozásainak elemzése útján szeretné megvalósítani. Kutatása a tudományos üzemvezetés elméletének megjelenésétől az 1970-es évek gazdasági világválságáig tartó időszakot foglalja magában.

Munkája jelentősen hozzájárul a hazai környezettörténeti kutatáshoz és Debrecen helytörténetéhez is. Tanulmányát szakmai folyóiratokban, hazai és külföldi egyetemeken által szervezett konferenciákon kívánja megismertetni a szakmai közvéleménnyel.

Kálmán Péter részére

Kálmán Péter 1993-tól vezetője a Szeredás Népzenei Együttesnek. Az Együttes az elmúlt 20 évben mintegy 3000 műsort adott a hátrányos helyzetű településektől kezdve a legnevesebb fesztiválokkal bezárólag.

Kálmán Péter fő kutatási területe a magyar dramatikus népszokások, a jeles napokhoz kötődő hagyományok, valamint a Hajdúság vokális és hangszeres népzeneje. Kutatási és gyűjtőmunkájával sokat tett azért, hogy nemzetünk ezen lassan feledésbe merülő kincsei átöröklődjenek az ifjabb korosztály és az utókor számára.

Az önálló zenekari tevékenység mellett állandó vezető primása a Herder-díjas Debreceni Hajdú Néptáncgyűttesnek és alapítója a Cucás Világzenei Együttesnek.

Az elmúlt évek során több hiánypótló, a Hajdúság népzenei és kulturális kincseit feldolgozó kiadványt készített. Ebbe a sorba illeszkedik történelmi nagyjaink életének, tetteinek feldolgozása is, amelynek első darabja „Az szép szabadságra” című, Bocskai István fejedelemről szóló műsor. A Bocskai fejedelemről szóló műsor jelentős mértékben hozzájárulhat a diákok történelmi ismeretének népzenei keresztül történő bővítéséhez.

Dr. Kecán Mariann részére

Dr. Kecán Mariann „Márai Sándor kultúraközi kapcsolatai” című dolgozatában az emigrációs létforma speciális – személyes kapcsolatokat feltáró – vonatkozásait kívánja bemutatni. Arra a kérdésre keresi a választ, hogy az 1948-ban önkéntes száműzetésbe vonuló polgári író milyen fogódzókat keresett és talált a hazától távol. Márai Sándor emigrációbeli rádiós publicisztikájának kutatása során vált világossá, hogy a köztudatban kialakult magányos alkotói portré újragondolásra érdemes. Az írói szerep és az emberi lehetőségek közötti távolság mutatkozik. Ennek feltárását egy, a közelmúltban birtokába került több mint negyven esztendő kísértő – eddig ismeretlen – levelezésre,

a felesége kézíratos, valamint az író megjelent naplóira alapozza. A dolgozat célja az, hogy bemutassa az emigrációban alakuló – akár korábbi is keltezhető – személyes kapcsolatok formálódását, feltárja ezek hatását, átszűrődését Márai életművébe.

Dr. Kelemen Erzsébet

Dr. Kelemen Erzsébet kutatási területe a kortárs irodalom, az avantgárd, a vizuális költészet. Tizennégy kötete jelent meg: versek, novellák, képversek, ifjúsági történelmi regény, drámák, monodramák, tanulmányok és kritikák, emberismeret és etika tankönyv. Képverseiből az ország számos helyén rendeztek kiállítást.

A pályázó, L. Simon László József Attila-díjas költő, író, alkotói életművének, versesköteteteinek, vizuális költeményeinek, tanulmányainak, kritikáinak, esszéinek értékelő feldolgozását kezdte el.

L. Simon László Debrecen egykori híres óbester, a város nagyra becsült „ikonja” Simonyi József huszártiszt leszármazottja. Dr. Kelemen Erzsébet a monográfia folytatásához és befejezéséhez kapott támogatást a kuratóriumtól.

Terdik Angéla részére

Terdik Angéla legfontosabb feladatának a páratlan szépségű és formavilágú, gazdag motívumkincsű kerámiastílusnak a felújítását és továbbbővítését tartja. Alkotásait a debreceni kerámia három fő stíluscsoportjában készíti: fehér alapon karcolt írókását, vörös alapon írókását, és a zöld barna domborműveseket.

Munkáinak célja: a hagyományörzés, a régi értékek mentése, az elődök iránti tisztelet. A hagyományos debreceni kerámiák készítése mellett más népművészeti ágak elemeit és hagyományait is bemutatja, valamint ennek átvezetését az iparművészet felé.

A debreceni kerámia felújításával, továbbbővítésével immár húsz éve foglalkozik.

Az alkotói ösztöndíjat munkájának továbbfolytatására, új alkotások megformálására, és azok kiállításán történő bemutatására kívánja fordítani.

Tóth Miklós részére

Tóth Miklós alkotásainak kiindulópontja az áttetszőség és a minta. Képei és kerámiái a közelmúlt tárgyi kultúrájának vizualitását tükrözik. A régi festőhengeres falfelületek, a nippes vagy a csipkék, illetve maga a csipkeszerűség inspirálta munkáit.

Ezekből kiindulva keres új kortárs összefüggéseket, jelentéstartalmakat, és hoz létre új minőségeket.

Legfrissebb képeit szinte kizárólag a régi mintás festőhengerekkel készíti.

Más munkáinál a minta és a környezete, a kettő kapcsolata, hasonlósága, összeolvadása kerül a középpontba.

Kerámiacsizmái a magyar vidékre jellemző tehenészcsizmákat és a szintén nagyszüleink vidéki otthonaira jellemző nippeseket egyesítik.

Témái az élet nagy kérdéseit járják körbe: vallásosság, transzcendencia, az élet és halál, az élet és a szerelem viszonya.

2002 óta tagja a Magyar alkotóművészek Országos Egyesületének. Számos egyéni és csoportos kiállítása volt hazánkban és külföldön egyaránt.

Debrecen Kultúrájáért Díjat adományozott:

Láposi Teréz a Vojtina Bábszínház művészeti vezetője

Láposi Teréz 1993-tól, a Vojtina Bábszínház alapítása óta tagja a társulatnak. A Bábszínház művészeti munkáját meghatározó alkotó személyiség, számos kiemelkedő előadás tervezője, rendezője. Az előadások mellett országosan is elismert tematikus játszóházat szervez és vezet óvodások és kisiskolások részére, amely az élményszerűségen túl hiánypótló is, hiszen játékosan vezeti be a legkisebbeket a művészet, a színház birodalmába.

Néprajzusként, képzőművészként rendszeresen tart tárlatvezetéseket városunkban, előadásokat és továbbképzéseket az ország számos pontján.

Szintén egyedülálló és példaértékű az a törekvése, hogy a gyerekekkel kiállításokon keresztül szerettesse meg a bábszínházat. Ezek a kiállítások minden részletükben a gyerekeket szolgálják, hiszen érdekesek, játékosak, s ezáltal szerethetőek.

Láposi Teréz a Bábszínház arculattervezésével is foglalkozik. Munkái olyan különlegesek, hogy már gyűjtői is vannak.

Rendkívül sokoldalú személyiség, aki munkájában elhivatott és odaadó, kollégái számára példaértékű munkát végez.

Varga Magda a Csokonai Színház örökös tagja, Érdemes Művész, a magyar operatörténet egyik meghatározó szereplője.

Varga Magda a Magyar Kultúra Napján, január 22-én született Mogyoródon. A Tanítóképző és a Pedagógiai Főiskola elvégzését követően magyar szakos tanárként dolgozott, közben magánúton énekelni tanult. Tanárai között voltak László Géza és Posszert Emília.

1950-ben az Állami Népi Együttesben, majd a Magyar Állami Operaház kórusában énekelt.

1956-ban Blum Tamás hívta meg a négy éve alakult debreceni operatársulatba, ahol rögtön főszerepet kapva Gertrudis királynéként debütált.

Két évvel később énekelte először Carment, s énekesi pályája végéig ez volt legkedvesebb és legsikeresebb szerepe.

1978-tól 1993-ig a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Tagozatán hangképzést és színpadi játékot tanított.

1997-ben prózai szerepekre hívta Czeizel Gábor, s így új oldalról ismerhette meg a közönség.

Varga Magdát „A legjobb magyar Carmennek” nevezték, aki húsz éven keresztül sok partnerrel és karmester dirigálása mellett énekelte ezt a szerepet.

Felejthetetlen alakítást nyújtott Isabellaként, az Aidában mint Amneris, a Trubadúrban Azucenaként, a Bánk Bánban Gertrudisként, a Cigánybáróban pedig Mária Terézia szerepét énekelte el felülmúlhatatlanul.

Kortárs operák bemutatásában is emlékezetesek voltak alakításai: Csenki Imre: A bajusz c. operában a cigánymenyecskét, Pongrácz Zoltán: Odysseus és Nausikaa c. operájában Lachesis szerepét alakította.

Varga Magda nagy hatású operaénekesnőként nemzetközileg is hírnevet szerzett.

Igazi művész, aki hivatását mély alázattal, zseniális szakmai tudással és kifogyhatatlan erővel művelte. Tisztelt Művésznő! Közelgő születésnapja alkalmából Isten éltesse sokáig!

Debrecen Kultúrájáért Díjban részesül a Debrecen Dixieland Jazz Band

Az 1960-as és 70-es években a magyar jazzélet markáns, nemzetközileg is jegyzett képviselője, a Debreceni Jazz Quartet vezetőjének, Dr. Kiss Ernőnek a halála után **Gyarmati Zoltán** új tagok bevonásával, új zenekart alapított.

Így jött létre 1984-ben a ma már Csokonai díjjal büszkélkedő Debrecen Dixieland Jazz Band.

Az elképzelés szerencsésnek bizonyult, hiszen az együttes megalakulásától fogva számos hazai és külföldi meghívást kapott. A zenekar először 1987-ben, az Európai Unió dániai fesztiválján képviselte eredményesen Magyarországot, majd 1989-ben meghívást kapott az európai oldtimer zene kiemelkedő ünnepére a Drezdai Dixieland Fesztiválra.

Azóta számos országban, így két alkalommal a jazz őshazájában, az Amerikai Egyesült Államokban, New Orleansban is megfordultak hatalmas sikert aratva. Külföldi vendégszerepléseik listája hosszú és változatos, de még inkább kirobbanóan sikeres.

Ezen túlmenően a Debrecen Dixieland Jazz Band a különböző hazai jazz- és dixieland fesztiválok rendszeres vendége. A Magyar Rádió mellett külföldi adók sora közvetíti műsoraikat (legutóbb egyszerre 15 országban hallhatták élő adásukat), továbbá két kazettát és két CD-t jegyeznek. 1985 óta a Debreceni Jazznapok állandó szereplői. Emellett első hívószóra fellépnek jótékonyági rendezvényeken, kulturális eseményeken, megnyitókön.

A 30 éves jubileumát ünneplő Debrecen Dixieland Jazz Band fellépésein összesen tizenhét zenész tett hozzá a közös sikerhez. Illő, hogy mindegyikük neve itt szerepeljen. Az elindulástól napjainkig játszanak: Gyarmati Zoltán (szaxofon), Gyarmathy István (klarinét), Erdei Kálmán (zongora, jelenlegi zenekarvezető), Tikász Sándor (bendzsó, gitár), jelenlegi tagok továbbá: Subicz Gábor (trombita), Bolla Gábor (harsona), Pataji Géza (dob), Gombos Géza (basszus). A csapatot időszakosan erősítették és napjainkban is segítik: Kovács János (trombita), Fejes Márton (harsona), Zakar Zoltán (harsona), Fazekas Csaba (basszus), Molnár Zoltán (basszus), Mátyás Ferenc (dob), Czesnak Tamás (dob). Akik már sajnos nincsenek köztünk: Dr. Nagy Imre (trombita), Kovács János (dob). Grünwald Béla, zongoraművész

Zenei tanulmányait 40 éve kezdte Debrecenben. 25 éve a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar jogelőd intézményében diplomázott, ahol jelenleg is oktat, többek között zongora főtárgyat. E mellett 2000-től a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola zongoratanára.

Debrecen zenei életének aktív közreműködője, hangversenypódiumok gyakori fellépő művésze szólolistaként és kamaramuzsikusként egyaránt. A Debreceni Filharmonikus Zenekar bérleti sorozatában Mozart zongoraversenyét játszotta, de a zenekar más műsorprogramjainak is rendszeres résztvevője. Ifjúsági hangversenysorozatokon szerepelt, a régió több helyszínén is fellép különböző kamaraegyüttesekkel.

A Phoenix Kamarazenei Csoport alapító tagja, kamaramuzsikusként és a Debreceni Filharmonikus Zenekarral több külföldi koncertkörúton részt vett.

Kettős jubileumát egy zongoraesttel kívánja emlékeztetni, a hangversenyen WA. Mozart, F. Schubert művei hangzanak el a debreceni közönség előtt.

Posztumusz díjazott:

Dr. Nyirkos István a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének professor emeritusa

Dr. Nyirkos István 1933. augusztus 1-jén született Sátoraljaújhelyen. Elemi és középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte, majd a Kossuth Lajos Tudományegyetemre került, ahol magyar nyelv és irodalom szakos tanári oklevelet szerzett. A végzést követően tanársegédi kinevezést kapott az egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékére.

Tudományos pályája a nyelvjáráskutatás területén indult, egyetemi doktori címet 1961-ben „Az abaúji nyelvjárás magánhangzó-rendszere” című értekezésével szerzett. 1984-től 1987-ig a Bölcsészettudományi Kar oktatási dékánhelyettese volt. 1984-ben kandidátusi, 1995-ben akadémiai doktori fokozatot szerzett.

A magyar-finn kulturális egyezmény keretében a Helsinki Egyetem magyar lektora volt.

Kultúrdiplomáciai tevékenységét a helsinki Magyar Kulturális és Tudományos Központ igazgatójaként végzett munkája koronázta meg 1987 és 1993 között.

1995-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetem professzorává nevezték ki, és megbízták a Finnugor Nyelvtudományi Tanszék vezetésével is. 1995-től 1998-ig a KLTE általános és oktatási rektorhelyettesi tisztét is betöltötte. Részt vállalt a PhD-képzésekben is.

Oktatási és kutatási területei: magyar nyelvtörténet, finn–magyar kontrasztív nyelvészet és lexikográfia, szociolingvisztika, finnugor népek kultúrája. 20 könyvet és csaknem 200 tanulmányt írt. Munkásságát kitüntetésekkel is elismerték, melyek közül a legfontosabbak a Finn Oroszlán Lovagrend Parancsnoki Fokozata, a Finn Akadémia Emlékérme, az észt Terra Mariana Kereszt V. fokozata, valamint a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje és a Bocskai-díj.

Igazi közösségi ember volt, amit leginkább az emberek iránt megnyilvánuló, soha nem lankadó érdeklődése táplált. Oktatási palettája hallatlanul sokszínű volt, amiben széleskörű érdeklődése fejeződött ki, s ebben is megnyilvánult személyiségének az a vonása, hogy őt mindig az élet teljessége vonzotta. Jó kedélye, életszeretete átsugárzott a környezetére is. Mindnyájunknak hiányozni fog.

Debrecen, 2015. március 19.

Dr. Duffek Mihály
a Debrecen Kultúrájáért Alapítvány
elnök

2015. március 19.
Dr. Duffek Mihály
Debrecen, Pácz ut. 20.